

Folketingets Kirkeudvalg

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dato: 3. oktober 2005

Dokument nr. 257826
2. Kontor
Sagsbehandler
Rasmus Rex

Med brev af 22. september 2005 (Alm. del - spørgsmål 8) har udvalget bedt om min besvarelse af følgende spørgsmål:

”Efter gældende regler er det i dag muligt at få sin aske spredt i havet, og ministeren bedes uddybe, hvorfor det så ikke kan være muligt at få en tilsvarende tilladelse til spredning/nedsættelse af urne i anden natur, på et sted, som er særligt udvalgt/godkendt hertil.”

Svar:

Spørgsmålet er reguleret i begravelsesloven, jf. lov nr. 346 af 26. juni 1975, og skal ses i sammenhæng med udvalgets spørgsmål 6, 7 og 9 af samme dato og mine svar på disse.

Jeg kan oplyse følgende om den gældende retstilstand:

Siden begravelseslovens ikrafttræden den 1. januar 1976 har Kirkeministeriet meddelt tilladelse til spredning af asken efter afdøde personer over det åbne hav, til deling af afdøde personers aske og til nedsættelse af askeurner på privat ejendom. Der er i altovervejende grad tale om en videreførelse af den administrative praksis, som blev fulgt af Justitsministeriet inden lovens ikrafttræden, hvor reglerne på området henhørte under dette ministeriums ressort.

Nedsættelse af askeurne på privat grund

Det er i begravelseslovens § 1 bestemt, at lig enten skal begraves eller brændes. Begravelse skal ifølge § 2, stk. 1, ske på folkekirkens kirkegårde eller andre begravelsespladser, der er godkendt af kirkeministeren. Asken efter afdøde personer skal efter § 3, stk. 2, 1. pkt., ligeledes nedsættes på folkekirkens kirkegårde eller andre begravelsespladser, godkendt af kirkeministeren.

Ifølge sidstnævnte bestemmelse kan asken imidlertid også anbringes på et andet af kirkeministeren godkendt sted. Med hjemmel i denne bestemmelse er der fast, administrativ praksis for, at kirkeministeriet i særskilte, enkeltstående og ikke-kommercielle tilfælde under visse forudsætninger tillader nedsættelse af en urne med asken efter en afdød person på privat ejendom, - typisk i tilfælde, hvor den afdøde har haft en særlig tilknytning til ejendommen, f.eks. som ejer.

Det forudsættes i den administrative praksis, at ejendommen har en vis størrelse - mindst 5.000 m² - , og i almindelighed også, at ejendommen ejes af den afdøde persons slægt.

Tilladelsen gives endvidere på vilkår af:

- a) at der på det sted, hvor urnen nedsættes, ikke anbringes sten, mindesmærke eller andet, der kendetegner stedet som begravelsesplads. Dette skal forstås således, at der bl.a. ikke må anbringes sten, heller ikke natursten eller runesten på stedet for urnenedsættelsen. Det er i denne henseende uden betydning, om stedet for urnenedsættelserne omgives af nabobebyggelse, skov eller andet,
- b) at urnen, der skal bestå af materialer, der er opløselige i vand, f.eks. pap, støbt papirmasse eller lignende, nedgraves i mindst 1 meters dybde, og
- c) at der på ejendommen tinglyses en deklaration, hvorefter den til enhver tid værende ejer forpligter sig til i 10 år fra urnens nedsættelse at regne ikke at grave så dybt, at urnen berøres. Den stedlige provst skal være påtaleberettiget i henhold til deklarationen.

Antallet af ansøgninger om nedsættelse af askeurner på privat ejendom er forholdsvis begrænset. I perioden 1992-2003 har antallet været under 25 årligt.

Spredning af aske over åbent hav og deling af aske

Ifølge begravelseslovens § 3, stk. 2, 2. pkt., kan kirkeministeren tillade, at der forholdes med asken efter en afdød person på anden sømmelig måde, når der foreligger et bestemt udtalt ønske herom fra afdøde. Dette omfatter ifølge praksis såvel skriftlige som mundtlige tilkendegivelser fra afdøde, og adskiller sig ikke fra den form, som afdøde i øvrigt har udtrykt sine ønsker i over for begravelsesmyndigheden med hensyn til begravelse eller ligbrænding.

Med hjemmel i begravelseslovens § 3, stk. 2, 2. pkt., er der praksis for, at Kirkeministeriet tillader spredning over åbent hav af asken efter afdøde personer. Ligeledes kan ministeriet i medfør af samme bestemmelse tillade, at der foretages deling af asken efter en afdød person.

Antallet af sager om deling af asken efter afdøde personer er også forholdsvis begrænset og har i perioden 2000 - 2004 kun udgjort i alt ca. 100. Det drejer sig eksempelvis om asken efter personer, der er opvokset i udlandet, men som har levet det meste af deres liv i Danmark. I sådanne tilfælde tillader ministeriet, at asken deles, således at en del af asken nedsættes på en kirkegård her i landet, mens resten af asken føres til en kirkegård i udlandet. Der gives også tilladelse, når asken ønskes delt med henblik på, at en del af asken nedsættes på en kirkegård, mens den resterende del af asken spredes

over havet. Ministeriet giver derimod ikke tilladelse til deling af en aske med henblik på nedsættelse på 2 eller flere kirkegårde her i landet. Begrundelsen herfor er, at Danmark udgør et så begrænset område, at det ikke forekommer rimeligt at imødekomme ansøgninger om askedeling i sådanne tilfælde.

Særligt om spredning af aske over åbent hav

Antallet af ansøgninger om spredning af aske over åbent hav har været stigende gennem de senere år, fra ca. 100 i 1990 til 1405 i 2004. Der gives tilladelse til spredning af aske over det åbne hav. Hermed sidestilles visse fjorde og bugter. Det afgørende er, at der det pågældende sted er den fornødne strøm, således at asken hurtigt bliver opløst i vandet. Af samme grund gives der ikke tilladelse til nedsænkning af askeurner i havet, heller ikke hvis de er fremstillet af et letopløseligt materiale. Efter fast praksis meddeler ministeriet heller ikke tilladelse til spredning af aske over landjorden, indsøer eller vandløb, eller tilladelse til anbringelse af asken i private hjem.

Ansøgninger om askespredning skal ikke være særligt motiverede for at blive imødekommet. Tilladelser gives såvel i tilfælde, hvor der er ansøgt om spredning af aske efter en afdød person, som i tilfælde hvor en person i levende live ansøger om, at den pågældendes aske til sin tid spredes over havet.

Tilladelse gives på vilkår af, at spredning af asken ikke vækker opsigt. Askespredning skal ikke foretages af særligt autoriserede personer, men kan udføres af afdødes pårørende, og der føres ikke kontrol med, om eller hvordan en askespredning gennemføres. Kirkeministeriet fastsætter i sin behandling af sager om askespredning heller ikke en frist, inden for hvilken askespredning skal have fundet sted. Denne smidige praksis har ikke givet anledning til problemer.

I efteråret 2005 har Kirkeministeriet meddelt afslag til tre private organisationer/sammenslutninger - herunder et aktieselskab - på deres ansøgninger efter begravelseslovens § 3. stk. 2, om generelt at foretage nedsættelse af adskillige urner på samme sted. Ministeriet vurderede i sin afgørelse, at begravelsesstedet derved ville få karakter af en privat begravelsesplads for urnebegravelser og at ansøgningerne derfor måtte vurderes efter bestemmelserne i begravelseslovens § 16, der omhandler anlæggelse af begravelsespladser.

Kirkeministeren kan ifølge begravelseslovens § 16, stk. 1, tillade anlæg af kommunale begravelsespladser, og ifølge § 16, stk. 2, tillade trossamfund uden for folkekirken at anlægge egne begravelsespladser. Og endelig kan kirkeministeren ifølge § 16, stk. 3, ”under ganske særlige omstændigheder tillade anlæggelse af andre begravelsespladser end de i stk. 1 og 2 nævnte.”

Begravelseslovens nuværende udformning har baggrund i Betænkning nr. 688/1973 vedrørende revision af begravelsesloven og ligbrændingsloven, som redegør for praksis inden vedtagelsen af begravelsesloven af 1975. Ifølge førkonstitutionel praksis blev der i visse tilfælde givet tilladelse ved kgl. bevilling til indretning af særskilte begravelsespladser for stiftelser, hospitalet, enkelte familier eller enkelte personer. Om private begravelsespladser fremgår følgende af betænkningen:

”Da det må forekomme lidet tiltalende og tillige upraktisk af hensyn til tilsynet, at gravpladser på denne måde kan spredes over det ganske land – uden forbindelse med det almindelige begravelsesvæsen – har kirkeministeriet stærkt begrænset antallet af bevillinger til indretning af sådanne begravelsespladser, jfr. Ministeriets cirkulære af 30. april 1949 (bilag 18), hvori det udtales, at sådan tilladelse kun kan forventes givet aldeles undtagelsesvis, når særlig stærke grunde taler derfor.

Særskilte begravelsespladser, der kan benyttes af videre kredse - uden tilknytning til en institution eller en bestemt familie - kendes ikke, og det er i praksis antaget, at f.eks. en forening, et andelsselskab eller et aktieselskab ikke kan få tilladelse til at anlægge egen begravelsesplads.”

Det fremgår endvidere af udvalgets overvejelser og forslag, at der fremdeles bør være adgang til, under ganske særlige omstændigheder, at tillade anlæggelse af institutionskirkegårde og private begravelsespladser i overensstemmelse med den på daværende tidspunkt hidtidige praksis.

På baggrund af begravelsesloven og dens forarbejder har Kirkeministeriet ikke fundet at kunne godkende de tre nævnte ansøgninger.

Sluttelig kan jeg oplyse, at bl.a. spørgsmålet om privates adgang til at anlægge begravelsespladser vil indgå i ministeriets overvejelser ved en eventuel kommende revision af begravelsesloven.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Carsten Dalsgaard Jørgensen